

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3259/2021. (VI. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1644
3260/2021. (VI. 22.) AB határozat	bírói döntés megsemmisítéséről	1649
3261/2021. (VI. 22.) AB határozat	bírói döntés megsemmisítéséről	1656
3262/2021. (VI. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1662
3263/2021. (VI. 22.) AB végzés	eljárás megszüntetéséről	1665

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3259/2021. (VI. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.20.688/2018/8. számú közbenső ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró indítványozók a Kúria Pfv.I.20.688/2018/8. számú közbenső ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték az Alkotmánybíróságtól, melyet ellentétesnek tartanak az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével, illetve a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével.
- [2] Az indítványozók a panasszal támadott bírósági döntés alapjául szolgáló öröklési per alperesei, egyúttal néhai F. I. végrendeleti örökösei. A per felperese, F. M. É. az elhunyt örökhagyó testvére. A peres eljárás alapjául szolgáló tényállás a következő.
- [3] F. I. 2012. augusztus 31-én írásbeli magánvégrendeletet készített, melyben korábban elhunyt egykori felesége négy unokahúgára hagyta teljes vagyonát. Nem sokkal később, 2012. október 1-jén F. I. elhunyt. Törvényes örökösként egyedül édesanyja, Sz. N. merült fel, mivel az örökhagyó édesapja és házastársa korábban meghaltak, leszármazói pedig nem voltak. Sz. N. fia halálát követően hat nappal, 2012. október 7-én combnyaktörést szenvedett, melynek következtében előbb kórházba, később szociális bentlakásos intézménybe került, fia halálát követően 10 hónappal, 2013. július 28-án pedig maga is elhunyt. Közben az illetékes közjegyző hagyatéki eljárást folytatott le, ennek során 2013. január 15-én hagyatéki tárgyalást tartott, amelyre a törvényes örököseket nem idézte meg. Ezt követően végleges hatályú hagyatékátadó végzést hozott, mely 2013. február 7-én emelkedett jogerőre; ebben a közjegyző a végrendelet szerint adta át a hagyatékot a végrendeleti örökösöknek.
- [4] F. M. É., az örökhagyó testvére, egyúttal Sz. N. törvényes örököse 2013. november 15-én a korábban eljáró közjegyzőnél bejelentette kötelelő rész iránti igényét. Ez alapján a közjegyző 2014. március 13-án újabb, ezúttal ideiglenes hatályú hagyatékátadó végzést hozott, melyben a későbbi alperes végrendeleti örökösök részére a hagyatékot már ideiglenes hatállyal adta át; az ezzel szembeni jogorvoslati kérelmet a Zalaegerszegi Törvényszék 2014. szeptember 23-án elutasította, helybenhagyva a közjegyzői végzést.
- [5] 2. Ezt követően F. M. É. felperesként pert indított az alperesek ellen elsődlegesen végrendelet érvénytelenségének megállapítása, másodlagosan kötelelő rész megállapítása iránt. A Jászberényi Járásbíróság 2016. május 8-i, 5.P.20.619/2015/30. számú közbenső ítéletével az elsődleges kereseti kérelmet elutasította, megállapítva, hogy a végrendelet érvényes. Mivel ez ellen a közbenső ítélet ellen senki sem fellebbezett, az 2016. június 9-én jogerőre emelkedett; ezt követően a per a másodlagos kereseti kérelem, a kötelelő rész megállapítása iránt folyt. A Jászberényi Járásbíróság a 2017. március 20-i, 5.P.20.619/2015/61. számú ítéletével a felperes F. M. É. keresetét elutasította. Indokolásában megállapította, hogy nemcsak a végrendelet érvényes, hanem a felperes kötelelő rész iránti igénye is megalapozatlan. Az elsőfokú bíróság szerint a felperes azon állítása, hogy annak édesanyja mint kötelelő részre jogosult maga érvényesíteni kívánta volna életében a kötelelő rész iránti igényt, nem felel meg a valóságnak.

- [6] A Jászberényi Járásbíróság jogi okfejtése értelmében a felperes saját jogán F. I. után kötelesrészre nem volt jogosult. A kötelesrész iránti igény azonban kötelmi igényként – mint az arra jogosult követelése – az örököésre átszállhat. Az elsőfokú bíróság szerint a kötelesrész iránti igény átszállásának az a feltétele, hogy a jogosult – értelemszerűen még életében – a kötelesrészre igényt tartson, de annak érvényesítésében valamilyen elháríthatatlan ok megakadályozza. Ha a kötelesrészre jogosult az általa megindított per során meghal, jogutódjának a per folytatására való jogosultsága fennáll, ám a kötelesrészre jogosult jogutódjának saját nevében történő igényérvényesítését az ítélkezési gyakorlat csak kivételesen, nevezetesen akkor ismeri el, ha egyértelműen megállapítható, hogy a kötelesrészre jogosult az igényét maga is érvényesíteni kívánta, és abban csak valamilyen akaratán kívül álló ok akadályozta meg. Ennek megállapításához a kötelesrészre jogosult valóságos akaratára irányuló nyilatkozatok, körülmények hiányában egymagában az a tény nem elegendő, hogy a kötelesrészre jogosult az örökhagyó halálát követő rövid időn belül elhunyt; nem lehet azt vélelmezni, hogy a kötelesrészre jogosult ténylegesen érvényesíteni kívánta volna ezen igényét, azt kifejezetten bizonyítani kell. Eszerint tehát a felperesnek a perben bizonyítania kellett volna, hogy édesanyja a kötelesrész iránti igényét saját maga érvényesíteni kívánta volna. Mivel ennek bizonyítására nem került sor, így a kötelesrészre való igény édesanyja halálával elenyészett.
- [7] Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes fellebbezett, ám a Kecskeméti Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét 1.Pf.21.203/2017/5. számú, 2017. december 6-án kelt ítéletével helybenhagyta.
- [8] A másodfokú bíróság az alperesek álláspontját osztva indokolásában kimondta, hogy a kötelesrész iránti igény elsődlegesen nem kötelmi, hanem öröklési igény, és mint ilyen, azt a kötelesrészre jogosultnak kell érvényesítenie a kötelesrészt felelős személyekkel, az örökösökkel szemben. Bár a már érvényesített kötelesrész iránti igény már kötelmi jellegű, és más kötelmi igényekhez hasonlóan engedélyezhető, ehhez azonban az kell, hogy – mivel a kötelesrész egyben sajátos öröklési jogi intézmény is – a kötelesrészre jogosult azt még életében maga érvényesítse, vagy arra legalább bizonyítható módon törekedjen. A törvényszék összességében egyetértett a járásbírósággal abban, hogy a felperesnek kellett volna bizonyítania azt, hogy édesanyja, Sz. N. a kötelesrész iránti igényt kifejezésre juttatta, vagy erre menthető okból nem volt lehetősége.
- [9] Bár a közjegyzőnek a hagyatéki tárgyalásra idéznie kellett volna az örökhagyó édesanyját mint kötelesrészre jogosult törvényes örökösöt, és ennek elmaradása eljárási szabálysértést valósított meg, azonban az nem zárta el a kötelesrészre jogosultat attól, hogy a kötelesrész iránti igényét kifejezésre juttassa, tekintettel arra a tényre is, hogy Sz. N. tudomással bírt az örökhagyó haláláról és arról is, hogy az örökhagyó által hátrahagyott végrendelet szerint az alperesek az örökösök. A másodfokú bíróság szerint „ezen eljárási szabálysértés tehát nem tekinthető olyan jellegűnek, mely önmagában bizonyítja azt, hogy a felperesi jogelőd menthető okból nem érvényesítette a kötelesrész iránti igényét”. Összességében a már kinyilvánított, kötelesrészre vonatkozó igény átszállhat a kötelesrész jogosultjának az örököseire, vagy olyan személyre, akire a kötelesrészre jogosult ezen igényét engedélyezte, ám a perben nem volt megállapítható, hogy az örökhagyó édesanyja a kötelesrész iránti igényét érvényesíteni kívánta volna. Emiatt a felperes keresetét elutasító járásbírósági ítélet jogszerű volt, így azt a Kecskeméti Törvényszék hatályaiban fenntartotta.
- [10] 3. A felperes felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a jogerős ítélettel szemben a Kúriához, amely azt 2019. március 6-án meghozott, Pfv.I.20.688/2018/8. számú közbenső ítéletével hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva megállapította, hogy a felperes Sz. N. kötelesrész iránti igényét öröklés jogcímén megszerezte.
- [11] A felperes felülvizsgálati kérelme szerint a jogerős ítélet alapját egy olyan eseti döntésben foglalt jogi indokolás képezi (BH1996. 426.), amelynek hiányzik a jogszabályi alapja, ráadásul dogmatikailag ellentmondásban áll a BH1994. 367. számon közzétett eseti döntésben foglaltakkal. A kötelesrész iránti igény mint kötelmi követelés nem személyhez kötött követelés, így abban jogutódlásnak van helye, azaz engedélyezhető és örökölhető. Mivel az öröklés egyetemes jogutódlás, amelybe beleértendő a kötelesrész iránti követelés is, így az a hagyaték részeként átszáll az örököseire, azaz a kötelesrészre jogosult jogutódjára. A kötelesrész iránti igény a hagyaték megnyíltakor válik esedékessé, ekkor kerül az alanyi jog igényállapotba, és azt az ettől számított ötéves elévülési időn belül lehet érvényesíteni. Ha pedig a jogosult az igényét haláláig nem érvényesítette (és ennek elmaradása nem tekinthető jogról történő lemondásnak), akkor jogutódlásnak van helye, mivel a főszabály az, hogy a jogutódlás megengedett; a jogutódlás korlátozottsága ehhez képest olyan kivétel, melynek egyértelmű jogszabályi rendelkezésén kell alapulnia.

- [12] A Kúria lényegében egyetértett a felperes jogi érvelésével, és közbenső ítélete indokolásában elvi élel leszögezte, hogy a kötelesrész iránti igény nem öröklési, hanem kötelmi igény, mely esetében az általános öt éves elévülési időn belül lehetséges mind az élők közötti, mind a halál esetére szóló jogutódlás, vagyis a kötelesrész iránti igény ezen elévülési időn belül akkor is átszáll az eredeti jogosult örökösére, ha az eredeti kötelesrésze jogosult az igényét maga nem érvényesítette (de nem is mondott le róla). A Kúria a BH1994. 367. számon közzétett eseti döntésében kimondta, hogy a kötelesrész iránti igény olyan vagyoni jogi követelés, amely nem személyhez kötött, azaz nem célkötelem, így az engedményezhető és örökölhető. Ehhez képest a Kúria szerint a jogerős döntés egy olyan korábbi BH-ra, a BH1996. 426. számon közzétett eseti döntésre hivatkozik, amely dogmatikailag ellentétben áll a BH1994. 367.-tel, és amelynek jogszabályi alapja nincs. A Kúria szerint a másodfokú bíróság azon álláspontja, miszerint a kötelesrész iránti igény személyhez kötött, és csak a már a kötelesrésze jogosult által kinyilvánított igény szállhat át az örökösre, jogszabályi alap hiányában törvényszerűen.
- [13] Az alapvető jogkérdés tehát az volt, hogy a kötelesrész iránti igény átszállhat-e a kötelesrésze jogosult örökösére, ha a kötelesrésze jogosult azt maga nem érvényesítette. A Kúria értelmezése alapján: „a jogutódlás ugyanis nem függhet attól a jogilag értékelhetetlen követelménytől, hogy az eredeti jogosult tervezte-e az igényérvényesítést. [Mivel] a kötelek személyes jellegét a szolgáltatások tárgya, és nem a szerződés alanya határozza meg, a Kúria hangsúlyozza: a kötelesrész címén érvényesített igény főszabályként [...] pénzkövetelés, de [...] mindenképpen vagyoni igény. Miután ez a követelés nem személyhez kötött, nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely a kötelmi igény érvényesítésére irányadó ötéves elévülési időn belül kizárná a jogutódlást.” Mindezek miatt a Kúria közbenső ítélete megállapította, hogy a felperesnek – mint az eredeti kötelesrésze jogosult Sz. N. egyetemes jogutódjának – kötelmi igényként joga van F. I. örökösével szemben a kötelesrésze, ezért a jogerős másodfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, megállapította, hogy Sz. N. kötelesrész iránti igényét a felperes öröklés jogcímén megszerezte, és utasította az elsőfokú bíróságot a per tárgyalásának folytatására a kötelesrész megszerzésének kérdésében.
- [14] 4. A Kúria Pfv.I.20.688/2018/8. számú közbenső ítélete ellen az indítványozók, a támadott döntés alapjául szolgáló per két-két alperese 2019. június 26-án az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszokat nyújtottak be, majd azokat 2019. október 17-én, 21-én és 30-án az Alkotmánybíróság főtítkára általi hiánypótlási felhívásra kiegészítették; ezekben kérték a Kúria e közbenső ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mely véleményük szerint ellentétes az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz és örökléshez való joggal, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz, illetve jogorvoslathoz való joggal.
- [15] Az alkotmányjogi panaszokat az Alkotmánybíróság az Abtv. 58. § (2) bekezdése, illetve az Ügyrend 34. § (1) bekezdése alapján – azok szoros tárgyi összefüggésére tekintettel – 2020. április 6-án egyesítette, mivel a két ügy indítványozói mindannyian ugyanazon peres eljárás alperesei, a támadott döntés ugyanaz a kúriai ítélet, és az indítványozók által felhozott alkotmányjogi érvek is megegyeznek.
- [16] Az indítványozók szerint az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének sérelme a jogvita elbírálására irányadó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) jogellenes értelmezése miatt következett be. A régi Ptk. az indítványozók szerint a kötelesrész régi jogintézményét annak egy szűkített értelmében, korlátozott funkciójában kívánta megtartani, amit a régi Ptk.-hoz fűzött indokolás is megerősít. Általános átruházhatóságról az indítványozók szerint a régi Ptk. rendszerében nem lehet szó, azt sem a régi Ptk. nem tartalmazta, sem a bírói gyakorlat nem ismerte el. A sérelmezett kúriai közbenső ítélet így jogszabályi alap nélkül, valamint az irányadó dogmatikával és a bírói gyakorlattal is ellentétesen korlátozza mind az örökhagyó aktív örökléshez való jogát, mind az örökösök passzív örökléshez való jogát.
- [17] Az indítványozók szerint a régi Ptk. csak egy meghatározott személyi kör számára kívánta biztosítani az örökösökkel szembeni igényt; ha az eredeti kötelesrésze jogosult ezzel életében nem élt, akkor mind az örökhagyó aktív, mind a végrendeleti örökösök passzív öröklési jogával szembenálló módon értelmezte úgy a Kúria a per alapjául szolgáló jogi helyzetet, hogy a kötelesrésze jogosult örökösének magának is joga lenne jogutódként (a kötelesrésze jogosult törvényes örökösöként) az eredeti jogosultat megillető kötelesrésze.
- [18] F. I. testvére a kúriai jogértelmezés elfogadásával olyan vagyont örökölné, amely nem része a családi vagyonnak, amelyet nem az eredeti örökhagyó és F. M. É. szülei közösen szereztek. Semmilyen jogszabályi vagy legitim erkölcsi célja nincs tehát a Kúria azon jogértelmezésének, mely általános jelleggel megengedné, hogy a kötelesrésze eredetileg jogosult személy halála esetén az általa nem érvényesített kötelesrészt az eredeti kötelesrésze jogosult törvényes örököse az ő hagyatékának részeként általános jogutódként örökölhessen,

és így saját maga léphessen fel az eredeti örökgyó örököseivel szemben az eredeti örökgyó örököseinek hagyatéki hitelezőjeként. A kúriai jogértelmezés folytán a kötelesrésztre jogosult örököse attól függetlenül juthatna hozzá az eredeti örökgyó örököseinek járó hagyaték egy részéhez (az akkori szabályok alapján a feléhez), hogy maga a kötelesrésztre jogosult tiszteletben kívánta tartani az eredeti örökgyó akaratát, és maga nem igényelte a neki járó kötelesrészt. Mindezek miatt a támadott kúriai döntés ellentétes az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése által biztosított örökléshez való joggal, mégpedig mind az eredeti örökgyó aktív örökléshez való jogával, mind közvetlenül az alperes indítványozók passzív örökléshez való jogával.

- [19] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése sérelmét abban látják az indítványozók, hogy a Kúria azzal, hogy a másodfokú bíróság jogerős ítéletének hatályon kívül helyezése mellett az elsőfokú bíróság ítéletét nem hatályon kívül helyezte, és ezzel együtt azt nem új eljárás lefolytatására utasította, hanem az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, elvonta a bizonyítás lehetőségét az indítványozó alperesektől, és anélkül döntött az alperesek ellen jogerősen a konkrét ügyben, hogy azzal és az abban foglalt tényállással szemben lehetőségük lett volna jogorvoslatot igénybe venni, vagy egyáltalán az alperesek pernyertességének előmozdítására alkalmas bizonyítást indítványozni.
- [20] Az alapvető jogkérdés tehát ezzel kapcsolatban az indítványozók szerint az volt, hogy ha sem az nincs bizonyítva, hogy a kötelesrésztre jogosult érvényesíteni kívánta volna az igényt, sem az, hogy kifejezetten lemondott volna róla, akkor van-e vélelem arra vonatkozóan, hogy a kötelesrésztre jogosult érvényesíteni kívánta az igényt, vagy nincs. Az utóbbi volt az első- és a másodfokú bíróság álláspontja, melyből az következett, hogy – mivel nincs ilyen vélelem – az egyenes bizonyítás szabályai szerint annak kellett bizonyítania, aki valamely tényre hivatkozott, jelen ügyben tehát a felperesnek; az előbbi pedig a Kúria álláspontja volt, mely szerint – az exculpatív bizonyítás szabályai szerint – az alpereseknek kellett volna bizonyítaniuk azt, hogy a vélelem megdőlt, és a kötelesrésztre jogosult kifejezetten nyilatkozott arról, hogy a kötelesrésztre nem tart igényt. Az indítványozók szerint az Alaptörvény XXVIII. cikkét sértő helyzet a Kúria jogértelmezése okán azon ítéleti rendelkezés következtében állt elő, hogy a Kúria nem tette lehetővé az elsőfokú bíróságnak azt, hogy bizonyítást vegyen fel ezúttal arra nézve, hogy a kötelesrésztre jogosult lemondott volna a kötelesrésztől. Ezzel a Kúria megsértette a jogorvoslatihoz való Alaptörvényben biztosított jogot, valamint a tisztességes bírósági eljáráshoz való Alaptörvényben biztosított jogot, utóbbin belül külön is az indokolási kötelezettséget (mivel a Kúria nem indokolta, hogy az alpereseket milyen okból fosztja meg teljesen a bizonyítás lehetőségétől), továbbá a perbeli felek közti eljárási egyenlőség elvét.
- [21] 5. Az Alkotmánybíróság tanácsa az alkotmányjogi panaszt befogadta. A testület érdemi vitája során azonban nyilvánvalóvá váltak az indítvány indokolási hiányosságai.
- [22] A panasz mindegyik indítványi elem tekintetében a kúriai döntés szakjogi kritikáját foglalja magában; az indítványozók érvelésében foglaltak alkotmányjogi relevanciával nem rendelkeznek. Az indítványozók egyrészt azt kifogásolják, hogy az eljárásban az egyenes bizonyítás szabályai érvényesültek, a kimentéses bizonyítás szabályai helyett; másrészt azt, hogy a Kúria az első- és másodfokú ítélettől eltérően, az alperesek számára hátrányos eredménnyel járó módon értelmezte a kötelesrésztre, illetve az eredeti kötelesrésztre jogosult által nem érvényesített, de még el nem évült kötelesrész iránti igénynek a köztes örökgyó örököse általi érvényesíthetőségre vonatkozó tételes jogi szabályokat. Végső soron az indítványozók egy olyan ítéletet tartanának elfogadhatónak, melyek a felperes öröklését nem tennék lehetővé, ezzel kapcsolatos okfejtésük azonban a tételes jog, a polgári jogi dogmatika és a bírói gyakorlat szakjogi kritikáját tartalmazza, illetve az ezeken alapuló kúriai jogértelmezés módját és eredményét sérelmezi. A panasz tartalma szerint a tényállás felülvizsgálatára és a bírósági jogértelmezés és jogalkalmazás megváltoztatására, összességében egy más tartalmú, az alperesek pernyertességét eredményező ítélet meghozatalára irányul; érdemi alkotmányjogi okfejtést nem tartalmaz. Ennek okán az indítvány nem veti fel annak a lehetőségét, hogy akár a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség történt volna, akár hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéstről volna szó, így a panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételnek.
- [23] A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, valamint a jogszabályok értelmezése a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság továbbá már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által

elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}

[24] 6. Mindezek okán az Alkotmánybíróság az indítványt az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. június 8.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1098/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3260/2021. (VI. 22.) AB HATÁROZATA

bírói döntés megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Bpkf.1200/2020/2. számú végzése, valamint a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 19.Bv.1921/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenes, ezért azokat megsemmisíti.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. Szabó Gábor ügyvéd) útján eljárva, az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Bpkf.1200/2020/2. számú, valamint a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 19.Bv.1921/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat, mivel a hivatkozott bírósági végzések az indítvány szerint sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, I. cikkét, II. cikkét, III. cikkét, IV. cikk (1) bekezdését, 25. cikkét, valamint 28. cikkét.
- [2] A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó 2013. október 10-e és 2019. augusztus 6-a közötti időszakra nézve, alapvető jogait sértő fogvatartási körülményei miatt 2019. augusztus 6-án kártalanítási iránti kérelmet terjesztett elő a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjához (a továbbiakban: elsőfokú bíróság). A kérelemben a túlzásfóltásgot, a nem megfelelő szellőztetést, a korlátozott tisztálkodási lehetőségeket, a rovarirtás hiányát, a nem megfelelő egészségügyi ellátást, valamint az élelmezést kifogásolta. Az indítványozó 2013. október 10-e és 2018. február 6-a között előzetes letartóztatásban volt különböző büntetés-végrehajtási intézetekben, majd 2018. február 7-én foganatosították rajta a jogerős szabadságvesztésre ítéletét, amelyet 2018. február 19-től tölt a Szegedi Fegyház és Börtönben (a továbbiakban: bv. intézet). Az indítványozó a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 144/B. §-a szerinti panaszt 2019. július 19-én terjesztette elő a bv. intézet parancsnokánál, amelyet a parancsnok 2019. augusztus 8-án bírált el. A kártalanítási kérelem előterjesztését követően a Csongrád Megyei Főügyészség (a továbbiakban: ügyészség) kifejtette, hogy véleménye szerint 2013. október 10-e és 2017. december 19-e közötti időszakra a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani, ugyanis az érintett időszakban több alkalommal is 30 napot meghaladó időtartamban megszűnt az alapvető jogot sértő elhelyezés, így a Bv. tv. 10/A. §-a szerinti 6 hónapos jogvesztő határidő letelt. Ezért az ügyészség szerint a kártalanítás során figyelembe vehető időtartam 2017. december 20-a és 2019. augusztus 6-a között áll fenn, és e tekintetben megalapozott.
- [3] Az elsőfokú bíróság az ügyészség érvelését részben osztotta, és megállapította, hogy 2013. október 10-e és 2017. december 19-e között több alkalommal is 30 napot meghaladó időtartamra megszűnt a jogellenes elhelyezés. Erre tekintettel a kérelmet ezen időszakokra nézve érdemi vizsgálat nélkül elutasította. A 2017. december 20-a és 2019. augusztus 6-a közötti időszakra nézve azonban a bíróság a Bv. tv. és az irányadó egyéb jogszabályok alapján megállapította, hogy az indítványozó 457 napot volt olyan zárkában, ahol megsértették

az alapvető jogait (138 napra azonban ebben az időszakban is alaptalannak ítélte meg az indítványozó kérelmét). Ezért a jogszabályok alapján 548 400 Ft kártalanítást ítelt meg a részére.

- [4] 2. Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az indítványozó fellebbezéssel élt. A másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék (a továbbiakban: másodfokú bíróság) a fellebbezést elutasította, és az elsőfokú bíróság végzését helyben hagyta (azzal, hogy a kártalanítás 2020. december 31-ig nem fizethető ki). A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság helyesen rögzítette a tényállást, és alkalmazta az irányadó jogszabályokat. Helyesen döntött akkor is az elsőfokú bíróság, amikor az érdemben vizsgált időszakra nézve úgy határozott, hogy a fogvatartott 595 napból mindösszesen 457 napot töltött olyan zárkában, ahol az alapvető jogait sértették. Ezért az elsőfokú bíróság végzését helyben hagyta, a kártalanítás kifizetését pedig az időközben elfogadott Bv. tv. módosítás miatt 2020. december 31-ig felfüggesztette.
- [5] 3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az első- és másodfokú bíróságok végzéseinek alaptörvény-ellenességét, mivel azok az Alaptörvény több pontját is sértik.
- [6] Alkotmányjogi panaszának az indokolásában az indítványozó kifejtette, hogy álláspontja szerint a Bv. tv. 2017. január 1-jei módosítása – amely a Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdését beiktatta – a visszaható hatályú jogalkotás tilalmában ütközik, ezért sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését. Álláspontja szerint az első- és a másodfokú bíróságok olyan körülményt (jogszabályváltozást) értékeltek a terhére, amelyről az érintett időszakban (2013–2017 között) nem is volt, és lehetett tudomása, ezért a bíróságok végzései a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmába is ütköznek. Ennek kapcsán hivatkozott az Alkotmánybíróság 3154/2019. (VII. 3.) AB határozatára is. Úgy véli, hogy ebben az ügyben hozott alkotmánybírósági megsemmisítés indoka az ő ügyében is ugyanezen okok miatt fennáll. Az indítványozó a visszaható hatályú jogalkalmazás sérelme miatt hivatkozott továbbá az Alkotmánybíróság 3377/2019. (XII. 19.) AB határozatára, amely szerint a bíróságok a kártalanítási kérelem elbírálása során nem értékelhetnek olyan jogszabályváltozást az indítványozó terhére, amelyet 2017. január 1-je előtt nem ismerhetett. Ugyancsak hivatkozott az indítványozó a 3376/2019. (XII. 19.) AB határozatra, amelyben a testület a fenti szempontokat erősítette meg.
- [7] Az indítványozó a fentiek mellett az Alaptörvény I. cikk, II. cikk, III. cikk és IV. cikk (4) bekezdése alapján is állította a támadott végzések alaptörvény-ellenességét. Ezek tekintetében elsősorban arra hivatkozott, hogy a nemzetközi és a hazai gyakorlat alapján az érdemben nem vizsgált időszakra nézve is fennállt az alapvető jogait sértő elhelyezés esete, ezért az érdemi vizsgálat hiánya ezen alaptörvényi rendelkezéseket is sérti.

II.

- [8] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„I. cikk (1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.

[...]

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

„III. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.”

„IV. cikk (4) Akinek szabadságát alaptalanul vagy törvénysértően korlátozták, kárának megtérítésére jogosult.”

[9] 2. A Bv. tv. ügyben érintett rendelkezései:

„10/A. § (1) Kártalanítás jár az elítéltnak vagy az egyéb jogcímen fogvatartottnak a fogvatartása során a jogszabályban előírt élettér biztosításának hiánya és az ehhez esetlegesen kapcsolódó más, a kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülmény, különösen az illemhely elkülönítésének a hiánya, a nem megfelelő szellőztetés, világítás, fűtés vagy rovarirtás (a továbbiakban együtt: alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények) által előidézett sérelem miatt. A kártalanítás minden egyes, az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények között eltöltött nap után jár. A kártalanítás megfizetésére az állam köteles. (2) Az (1) bekezdésben meghatározott jogcímen további kártérítésnek vagy sérelemdíjnak helye nincs, de az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott jogosult az ezt meghaladó igényét polgári bíróság előtt érvényesíteni.

(3) A kártalanítás egy napra eső összege legalább ezerkettőszáz forint, de legfeljebb ezerhatszáz forint.

(4) A kártalanítás iránti igény attól a naptól számított hat hónapon belül érvényesíthető, amelyen az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűntek. E határidő elmulasztása jogvesztő. E bekezdés alkalmazásában nem tekinthető az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény megszűnésének, ha e körülmény fennállása rövid időtartamra, de legfeljebb harminc napra megszakad azért, mert az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott elhelyezése során a jogszabályban előírt élettér biztosítva volt.”

„436. § (10) E törvénynek a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény 22. §-ával megállapított 10/A. § szerinti kártalanítási igény benyújtására az az elítélt és egyéb jogcímen fogvatartott is jogosult,

a) akinek az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből eredő sérelme a módosítás hatálybalépése előtt egy éven belül szűnt meg,

b) aki az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEH-hez nyújtott be kérelmet, ha a kérelmet az EJEH a módosítás hatálybalépésének napjáig nyilvántartásba vette, kivéve, ha a fogvatartott az EJEH-hez címzett kérelmét 2015. június 10. napját követően nyújtotta be és a kérelem benyújtásakor a jogsértés megszűnésétől számítottan több mint hat hónap telt el.

(11) A (10) bekezdés esetén a 10/A. § (4) bekezdésben meghatározott jogvesztő határidő e rendelkezés hatálybalépésének napjával kezdődik. [...]”

III.

[10] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-a tekintetében részben megfelel az Abtv.-ben foglalt formai és tartalmi követelményeknek.

[11] 2. Az Abtv. 27. §-a szerint az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdekében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

[12] Az indítványozó a másodfokú bíróság végzését 2020. augusztus 5-én vette át, az alkotmányjogi panaszt a jogi képviselője azonban csak 2020. október 6-án, azaz egy nappal a benyújtásra rendelkezésre álló határidő után terjesztette elő. Az Alkotmánybíróság főtítkára ezért felhívta az indítványozót igazolási kérelmének előterjesztésére. Az igazolási kérelmében az indítványozó előadta, hogy rajta kívül álló, elháríthatatlan ok miatt (a jogi képviselő csak levélben tudott a nagy távolság miatt az indítványozóval kapcsolatot tartani, a koronavírus járvány miatt azonban a bv. intézet minden levelet a beérkezését követően néhány napos karanténba helyezett) nem tudta tartani az Abtv. szerinti 60 napos határidőt. Az igazolási kérelmet az Alkotmánybíróság egyesbíróként eljárva elfogadta, így az alkotmányjogi panasz határidőben benyújtottnak minősül.

[13] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapügyben kártalanítási kérelmet benyújtott személy terjesztette elő az ügyét érdemben lezáró bírói végzéssel szemben, amely tekintetében további jogorvoslatnak nincs helye.

- [14] 3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott az Alaptörvény I. cikkére, valamint 25. cikkére és 28. cikkére is. Ezek kapcsán azt Alkotmánybíróság az alábbiakat jegyzi meg.
- [15] Az indítványozó indítványában hivatkozott az Alaptörvény I. cikk (1) és (3) bekezdésének sérelmére is. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek, ugyanis ezen alaptörvényi rendelkezések vonatkozásában az indítványozó nem adott elő alkotmányjogilag értékelhető (sőt lényegében semmilyen) érvelést az ügye vonatkozásában. Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy az indítvány az Alaptörvény fent hivatkozott rendelkezése tekintetében nem felel meg a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek, mivel – az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint – az indokolás hiánya {lásd többek között: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]} az ügy érdemi elbírálásának akadályá.
- [16] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az Alaptörvény 25. cikke nem tartalmaz ugyanis az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot, így arra alkotmányjogi panaszt alapítani az indítványozónak nincs lehetősége {lásd például: 3258/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [6]; 3248/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [17] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott az Alaptörvény 28. cikkének sérelmére is. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [18] 4. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, valamint az Alaptörvény II. cikke, III. cikke és IV. cikk (4) bekezdése tekintetében megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítvány megjelölte az indítványozó jogosultságát, valamint az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés a) pont], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálандó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány benyújtását részletesen indokolta, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jogok sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó kifejezett kérelmet fogalmazott meg a bírói döntés megsemmisítésére nézve [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [19] Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [20] E tekintetben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszban a visszaható hatályú jogalkalmazás sérelmével összefüggésben állított alapjogi sérelem a bírói döntést érdemben befolyásolhatta, ami felveti a bírói döntés alaptörvény-ellenességének kételyét.
- [21] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján, a panasz befogadásáról szóló döntést mellőzve érdemben bírálta el.

IV.

[22] Az alkotmányjogi panasz megalapozott.

[23] 1. Az Alkotmánybíróság korábban – hasonló ügyben eljárva – megállapította, hogy az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt igénybe vehető kártalanítás lehetőségét a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény (a továbbiakban: Mód. tv.) teremtette meg, a Bv. tv. szabályainak kiegészítésével. A rendelkezések 2017. január 1. napjától léptek hatályba, ezt követően

lehet tehát kártalanítási igényt előterjeszteni {lásd: 3154/2019. (VII. 3.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.), Indokolás [27], [28]}.

- [24] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a Bv. tv. 10/A. §-a 2021. január 1. napján hatályát veszítette, jelen ügyben azonban még kétségtelenül irányadó volt. A – támadott végzések meghozatalakor hatályos – leglényesebb szabályok értelmében kártalanítás iránti igény attól a naptól számított hat hónapon belül érvényesíthető, amelyen az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűntek, a határidő elmulasztása jogvesztő. Nem tekinthető az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény megszűnésének, ha e körülmény fennállása rövid időtartamra, de legfeljebb harminc napra megszakad azért, mert az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott elhelyezése során a jogszabályban előírt élettér biztosítva volt [Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdés]. Ebből az is következik, hogy a kártalanítási igény megállapítása szempontjából – az ismertetett rendelkezés tekintetében – az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény megszűnésének minősül, ha az több mint harminc nap időtartamra azért szakad meg, mert az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott elhelyezése során a jogszabályban előírt élettér biztosítva volt számára. Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban azonban azt is hangsúlyozta, hogy a rendelkezés természetesen nem azt jelenti, hogy a kártalanítási igényt a megelőző időszakra ne érvényesíthetné az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott. Az értelmező rendelkezés csupán annyit mond, hogy amennyiben a fogvatartás során harminc napot meghaladó időszakra olyan körülmények között volt az érintett elhelyezve, hogy a jogszabályban előírt élettér biztosítása következtében nem sérültek az alapvető jogai, akkor az azt megelőző időszakra vonatkozó kártalanítási igény érvényesítésére biztosított hat hónapos jogvesztő határidő ettől az időponttól veszi kezdetét, a további fogvatartás időtartamától és az elhelyezési körülmények további alakulásától függetlenül (lásd: Abh., Indokolás [29]–[31]).
- [25] Az Alkotmánybíróság azt is hangsúlyozta, hogy a jogalkotó a Bv. tv. átmeneti rendelkezéseinek Mód. tv. általi – a támadott végzés meghozatalakor hatályos – kiegészítésével a kártalanítási igény lehetőségét kiterjesztette azokra az elítéltekre, illetve az egyéb jogcímen fogvatartottakra is, akiknek az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből eredő korábban bekövetkező sérelme a módosítás hatálybalépése előtt egy éven belül megszűnt vagy akik az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az Emberi Jogok Európai Bíróságához (a továbbiakban: EJEB) nyújtottak be kérelmet, ha a kérelmet az EJEB a módosítás hatálybalépésének napjáig nyilvántartásba vette, kivéve, ha a fogvatartott az EJEB-hez címzett kérelmét 2015. június 10. napját követően nyújtotta be és a kérelem benyújtásakor a jogsértés megszűnésétől számítottan több mint hat hónap telt el. E különleges esetekre a kártalanítás általános szabályaihoz képest bizonyos körben – értelemszerűen – eltérő rendelkezések megállapítására volt szükség, így a jogalkotó egyértelművé tette, hogy az utóbbi esetkörben az igény benyújtására nyitva álló jogvesztő határidő egységesen a módosítás hatálybalépésének időpontjától, azaz 2017. január 1. napjától kezdődik (lásd: Abh., Indokolás [33]).
- [26] 2. Az indítványozó álláspontja szerint a bíróságok végzései – más alaptörvényi rendelkezések mellett – sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvét, mivel a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmába ütköznek annak következtében, hogy a bíróságok olyan követelményeket állítottak az indítványozó jogainak érvényesítéséhez, amelynek megfelelni nem tudott, hiszen a bírósági döntésekben felhívott és terhére értékelt, az igényérvényesítésre előírt jogvesztő határidő a vizsgált időszakban még nem is létezett, nem volt hatályban. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság mindenekelőtt a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás tilalmával kapcsolatos gyakorlatát vázolja fel.
- [27] 2.1. Az Alkotmánybíróság korábban rögzítette, hogy az *ad malam partem* visszaható hatály tilalma elsősorban a normaalkotással szemben megfogalmazott elvárás, hiszen a jogbiztonság elvéből vezethető le a visszaható hatályú jogalkotás tilalma is, amelynek magját a jogalkotási törvényben is megfogalmazott azon tilalom adja, mely szerint a jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [106]; 3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [15]}. Az Alkotmánybíróság megállapította azonban azt is, hogy alaptörvény-ellenesség nemcsak a jogalkotással, hanem a visszaható hatályú szabályalkalmazással összefüggésben is felvethető, ha a jogviszony vagy a jogvita létrejöttékor még nem létező – vagy nem hatályos – előírás alapján bírálnak el egy ügyet {3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [16]; 3314/2017. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [32]}.

- [28] 2.2. Az Alkotmánybíróság korábban – az Abh.-ban – kifejtette, hogy a Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdés utolsó mondata nyilvánvalóan az új kártalanítási jogintézmény hatálybalépését – azaz 2017. január 1. napját – követően előforduló megszakadási körülmények tekintetében alkalmazandó. Ez a jogszabály szövegéből is egyértelműen következik, hiszen az értelmező rendelkezés alkalmazási körét egyértelműen a 10/A. § (4) bekezdés – a rendelkezés szóhasználata szerint: „[e] bekezdés” – vonatkozásában állapítja meg. A Bv. tv. – jelen ügy indítványozója is – irányadó átmeneti szabályai, így a 436. § (10) és (11) bekezdései azonban nem tartalmazzák a fenti, megszakadásra vonatkozó előírást, sőt kifejezetten rögzítik, hogy a jogvesztő határidő 2017. január 1. napjától indul. Magától értetődő ugyanis, hogy a fentiekben említett időszakban még nem is létező jogintézmény vonatkozásában előírt kötelezettség (igényérvényesítési határidő) betartása fogalmilag kizárt a jogintézmény hatálybalépését megelőzően. Amennyiben tehát az eljáró bíróság a vizsgált időszakban még nem létező jogszabályi kötelezettség megkövetelésével, azaz az elbírált időszakban még nem hatályos jogszabály alkalmazásával dönt a kérelmező számára hátrányosan a kártalanítási igényről, abban az esetben ezzel a jogértelmezéssel megsérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében garantált visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát (lásd: Abh., Indokolás [37]–[39]).
- [29] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az indítványozó jelen ügy vonatkozásában 2013. október 10. napjától 2019. augusztus 6. napjáig (tehát a kártalanítási kérelmének előterjesztéséig) folyamatosan valamilyen büntetés-végrehajtási intézetben tartózkodott. Az indítványozó a Bv. tv. szerinti kártalanítási kérelmét 2019. augusztus 6. napján – tehát a Bv. tv. 436. § (11) bekezdésében előírt határidőn belül nyújtotta be (megfelelve a Bv. tv. 144/A. §-ában foglalt követelménynek is). Az eljáró bíróságok a fentiekben ismertetett fogvatartási időszakból a 2017. december 19. napját megelőző időre nem tartották megállapíthatónak a kártalanítást, mivel 2013. október 10. napja és 2017. december 19. napja közti időintervallumban – több mint 30 napig – megszűntek a jogsértő elhelyezési körülmények.
- [30] Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy a bíróságok a kifogásolt döntéseikben egyértelműen az ügy elbírálása idején hatályban volt Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdésének utolsó mondatában található értelmező rendelkezést alkalmazva döntöttek az ismertetett módon, annak ellenére, hogy – amint ezt az Alkotmánybíróság korábban megállapította – a szóban forgó értelmező rendelkezés nyilvánvalóan az új kártalanítási jogintézmény hatálybalépését – azaz 2017. január 1. napját – követően előforduló megszakadási körülmények tekintetében alkalmazandó (vesd össze: Abh., Indokolás [37]).
- [31] 4. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az eljáró bíróságok – az átmeneti rendelkezéseket figyelmen kívül hagyva – a Bv. tv. 10. § (4) bekezdésének alkalmazásával (az érdemi vizsgálat nélkül elutasított időszak egy részére nézve) olyan körülményt értékelték az indítványozó terhére (2013. október 10. napja és 2016. december 31. napja vonatkozásában), amelyet 2017. január 1. napját megelőzően nem ismerhetett, annak eleget nem tehetett. Az eljáró bíróságok említett jogértelmezése tehát a vizsgált időszakban még nem létező jogszabályi kötelezettség megkövetelésével, azaz az elbírált időszakban még nem hatályos jogszabály alkalmazásával döntött az indítványozó számára hátrányosan a kártalanítási igényről, és ezzel megsértette az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében garantált visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát.
- [32] 5. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság az 1.Bpkf.1200/2020/2. számú, valamint a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a 19.Bv.1921/2020/2. számú, az alkotmányjogi panaszban megsemmisíteni kért végzéseikben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét eredményező jogértelmezést fejtettek ki, ezért az említett végzéseket az Alkotmánybíróság megsemmisítette.
- [33] Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság az ügyben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a sérelmét megállapította – állandó gyakorlatának megfelelően – a támadott bírói döntések alkotmányosságát az Alaptörvény további, sérülni vélt rendelkezéseivel összefüggésben nem vizsgálta.
- [34] 6. Az Alkotmánybíróság mindezekkel együtt hangsúlyozza, hogy jelen döntése nem eredményezi azt, hogy az ismételt eljárás során minden sérelmesnek vélt körülmények között töltött fogvatartási napra helyt kell adni az indítványozó kártalanítási kérelmének. Jelen döntés következménye ugyanis csupán annyi, hogy a jogállamiság követelményének megfelelően a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmának betartásával az indítványozó

által sérelmesnek vélt fogvatartási időszakot a fentebb leírtaknak ismeretében kell vizsgálni, az Alaptörvény és az irányadó alkotmánybírószáki gyakorlat alapján.

Budapest, 2021. június 8.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírószáki ügyszám: IV/1815/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3261/2021. (VI. 22.) AB HATÁROZATA

bírói döntés megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Fővárosi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 21.Bv.212/2018/16. számú végzése és a Fővárosi Törvényszék 20.Bpkf.8922/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenes, ezért azokat megsemmisíti.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Fahidi Gergely ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy a következőképpen foglalható össze: az indítványozó fogvatartottként, védője útján alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt több alkalommal, utoljára 2019. január 17. napján panaszt és kártalanítási kérelmet nyújtott be az illetékes büntetés-végrehajtási intézetnél, 2013. április 11-től 2019. január 17. napjáig tartó időszak tekintetében. Kérelmében többek között hivatkozott a jogszabályban előírt élettér hiányára, valamint az ehhez esetlegesen kapcsolódó más, kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülményekre.
- [3] Az indítványozó jogi képviselőjén keresztül korábban az Emberi Jogok Európai Bíróságánál (a továbbiakban: EJEB) is nyújtott be kérelmet 2016. április 22. napján, amelyet 2016. május 2. napján nyilvántartásba vettek.
- [4] 1.2. A Fővárosi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a kérelmet részben alaposnak találta és a fogvatartott részére a 2015. június 29. napja és 2019. január 17. napja közötti 1299 nap előzetes letartóztatásban és jogerős szabadságvesztésben töltött időszak tekintetében 483 nap után 596 600 forint kártalanítást állapított meg az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények által előidézett sérelem miatt.
- [5] Az eljáró bíróság a 2013. április 11. napja és 2015. június 28. napja közötti időszak tekintetében a kártalanítási kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította.
- [6] A jogsértő elhelyezési körülmények 2015. június 29. napja és 2015. november 1. napja közti időszakban több mint 30 napon keresztül (126 napon át) biztosítva voltak, erre tekintettel a jogsértő helyzet megszűnt.
- [7] Az elsőfokú végzés azzal indokolta a döntésének elutasító részét, hogy a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 436. § (10) bekezdésének a) pontja alapján nem jogosult a kártalanítási kérelem benyújtására az elítélt, ugyanis az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből eredő sérelme a Bv. tv. 2017. január 1. napjától hatályos módosításának hatálybalépése előtt egy éven túl szűnt meg.
- [8] Ugyanezen jogszabályhely b) pontjával kapcsolatban megállapította a bíróság, hogy az indítványozó fogvatartási körülmények miatt az EJEB-hez intézett kérelmét 2016. április 22. napján nyújtotta be. Mindez pedig – az elsőfokú bíróság indokolása szerint – a Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdés utolsó mondata értelmező rendelkezése alapján szintén nem jogosult az elítélt a kártalanítási kérelem benyújtására, mivel a jogsértés megszűnése és az EJEB-hez benyújtott kérelem benyújtása között több mint hat hónap telt el.
- [9] 1.3. Az indítványozó védőjén keresztül élt fellebbezéssel, amelyben kérték a kérelmezett alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekkel érintett teljes időszak érdemi elbírálását.
- [10] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 20.Bpkf.8922/2019/2. számú végzésével az elsőfokú döntést helybenhagyta.

- [11] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Fővárosi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 21.Bv.212/2018/16. számú végzése, valamint a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 20.Bpkf.8922/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, E) cikk (1) bekezdését, I. cikkét, II. cikkét és a III. cikk (1) bekezdését.
- [12] Alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében az indítványozó kifejtette, hogy a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény (a továbbiakban: Mód. tv.) által bevezetett ideiglenes rendelkezések értelmezése során az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták a törvény és a jogalkotó célját, ezáltal nincs összhang az Alaptörvény és a támadott végzések között. Az indítványozó szerint ezen rendelkezéseknek az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésében, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezményének 3. cikkében foglalt kínzás és embertelen bánásmód megsértését kellene kompenzálnia, a bíróságok téves jogértelmezése folytán viszont nem jut érvényre a jogalkotó akarata, a Bv. tv. preambulumban foglalt alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítás intézménye.
- [13] Az indítványozó kifogásolta, hogy utólagosan kialakult és a jogértelmezéssel szembemenő joggyakorlat miatt sok kártalanítási kérelmet elutasítanak, amely az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonságot veszélyezteti. Az eljáró bíróságok jogértelmezése azáltal, hogy kérelmét 2013. április 11. és 2015. június 28. napja közötti időszak tekintetében érdemi vizsgálat nélkül elutasították, a jogszabály hatálybalépését megelőző időre támasztottak az indítványozóval szemben olyan kötelezettséget, amelyek nem tehetett eleget, mert a vonatkozó időszakban az igényérvényesítésre előírt jogvesztő határidő nem volt hatályban. Az ezzel kapcsolatos Mód. tv. által beiktatott átmeneti rendelkezések egységesen 2017. január 1. napjától léptek hatályba. Az indítványozó szerint ez a jogalkalmazás tehát téves, és a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmába ütközik. Álláspontjának alátámasztásaként utalt az indítványozó az Alkotmánybíróság jelen ügygel kapcsolatosan releváns, korábbi gyakorlatára.

II.

- [14] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„E) cikk (1) Magyarország az európai népek szabadságának, jólétének és biztonságának kiteljesedése érdekében közreműködik az európai egység megteremtésében.”

„I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

„III. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

- [15] 2. A Bv. tv. ügyben érintett rendelkezései:

„10/A. § (1) Kártalanítás jár az elítéltnak vagy az egyéb jogcímen fogvatartottnak a fogvatartása során a jogszabályban előírt élettér biztosításának hiánya és az ehhez esetlegesen kapcsolódó más, a kínzás, kegyetlen,

embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülmény, különösen az illemhely elkülönítésének a hiánya, a nem megfelelő szellőztetés, világítás, fűtés vagy rovarirtás (a továbbiakban együtt: alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények) által előidézett sérelem miatt. A kártalanítás minden egyes, az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények között eltöltött nap után jár. A kártalanítás megfizetésére az állam köteles.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott jogcímen további kártérítésnek vagy sérelemdíjnak helye nincs, de az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott jogosult az ezt meghaladó igényét polgári bíróság előtt érvényesíteni.

(3) A kártalanítás egy napra eső összege legalább ezerkettőszáz forint, de legfeljebb ezerhatszáz forint.

(4) A kártalanítás iránti igény attól a naptól számított hat hónapon belül érvényesíthető, amelyen az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűntek. E határidő elmulasztása jogvesztő. E bekezdés alkalmazásában nem tekinthető az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény megszűnésének, ha e körülmény fennállása rövid időtartamra, de legfeljebb harminc napra megszakad azért, mert az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott elhelyezése során a jogszabályban előírt élettér biztosítva volt.”

„436. § (10) E törvénynek a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény 22. §-ával megállapított 10/A. § szerinti kártalanítási igény benyújtására az az elítélt és egyéb jogcímen fogvatartott is jogosult,

a) akinek az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből eredő sérelme a módosítás hatálybalépése előtt egy éven belül szűnt meg,

b) aki az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB-hez nyújtott be kérelmet, ha a kérelmet az EJEB a módosítás hatálybalépésének napjáig nyilvántartásba vette, kivéve, ha a fogvatartott az EJEB-hez címzett kérelmét 2015. június 10. napját követően nyújtotta be és a kérelem benyújtásakor a jogsértés megszűnésétől számítottan több mint hat hónap telt el.

(11) A (10) bekezdés esetén a 10/A. § (4) bekezdésben meghatározott jogvesztő határidő e rendelkezés hatálybalépésének napjával kezdődik. [...]”

III.

- [16] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [17] 1.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőn belül terjesztette elő.
- [18] Az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek az alábbiak szerint felel meg. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozók jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét, az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit és megfelelő indokolást is tartalmaz. Ezenkívül megjelöli a sérelmezett bírói döntéseket és kifejezetten kéri azok megsemmisítését.
- [19] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az Alaptörvény E cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság alkotmányos követelménye nem minősül az indítványozó Alaptörvényben biztosított és védett alapjogának, így e rendelkezésre alkotmányjogi panasz nem alapítható. Ezen kívül az indítványozó alkotmányjogi panaszának kiegészítésében kérelmezte az új eljárás lefolytatása mellett igazságügyi szakértő kirendelését is bizonyos zárkák méretbeli felmérése érdekében, erre azonban az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel.
- [20] 1.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az Abtv. 27. §-ában, valamint az Abtv. 29–31. §-aiban foglalt tartalmi feltételeket az alkotmányjogi panasz kimeríti-e.
- [21] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben – elítéltként – kártalanítás megállapítása iránti kérelme alapján indult eljárásban vett részt. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozatokkal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.

- [22] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [23] Az Alkotmánybíróság e körben megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszban a visszaható hatályú jogalkalmazás sérelmével összefüggésben állított alapjogi sérelem a bírói döntést érdemben befolyásolhatta, ami felveti a bírói döntés alaptörvény-ellenességének kételyét.
- [24] 2. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság a panaszt – az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva, külön befogadási eljárás mellőzésével – érdemben bírálta el.

IV.

- [25] Az indítvány megalapozott.
- [26] 1. Az Alkotmánybíróság korábban – hasonló ügy(ek)ben eljárva – megállapította, hogy az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt igénybe vehető kártalanítás lehetőségét a Mód. tv. teremtette meg, a Bv. tv. szabályainak kiegészítésével. A rendelkezések 2017. január 1. napjától léptek hatályba, ezt követően lehet tehát kártalanítási igényt előterjeszteni {lásd: 3154/2019. (VII. 3.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.), Indokolás [27], [28]}.
- [27] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a Bv. tv. 10/A. §-a 2021. január 1. napján hatályát veszítette, jelen ügyben azonban még kétségtelenül irányadó volt. A – támadott végzések meghozatalakor hatályos – leglényesebb szabályok értelmében kártalanítás iránti igény attól a naptól számított hat hónapon belül érvényesíthető, amelyen az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűntek, a határidő elmulasztása jogvesztő. Nem tekinthető az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény megszűnésének, ha e körülmény fennállása rövid időtartamra, de legfeljebb harminc napra megszakad azért, mert az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott elhelyezése során a jogszabályban előírt élettér biztosítva volt [Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdés]. Ebből az is következik, hogy a kártalanítási igény megállapítása szempontjából – az ismertetett rendelkezés tekintetében – az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény megszűnésének minősül, ha az több mint harminc nap időtartamra azért szakad meg, mert az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott elhelyezése során a jogszabályban előírt élettér biztosítva volt számára. Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban azonban azt is hangsúlyozta, hogy a rendelkezés természetesen nem azt jelenti, hogy a kártalanítási igényt a megelőző időszakra ne érvényesíthetné az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott. Az értelmező rendelkezés csupán annyit mond, hogy amennyiben a fogvatartás során harminc napot meghaladó időszakra olyan körülmények között volt az érintett elhelyezve, hogy a jogszabályban előírt élettér biztosítása következtében nem sérültek az alapvető jogai, akkor az azt megelőző időszakra vonatkozó kártalanítási igény érvényesítésére biztosított hat hónapos jogvesztő határidő ettől az időponttól veszi kezdetét, a további fogvatartás időtartamától és az elhelyezési körülmények további alakulásától függetlenül (lásd: Abh., Indokolás [29]–[31]).
- [28] Az Alkotmánybíróság azt is hangsúlyozta, hogy a jogalkotó a Bv. tv. átmeneti rendelkezéseinek Mód. tv. általi – a támadott végzések meghozatalakor hatályos – kiegészítésével a kártalanítási igény lehetőségét kiterjesztette azokra az elítéltekre, illetve az egyéb jogcímen fogvatartottakra is, akiknek az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből eredő korábban bekövetkező sérelme a módosítás hatálybalépése előtt egy éven belül megszűnt vagy akik az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB-hez nyújtottak be kérelmet, ha a kérelmet az EJEB a módosítás hatálybalépésének napjáig nyilvántartásba vette, kivéve, ha a fogvatartott az EJEB-hez címzett kérelmét 2015. június 10. napját követően nyújtotta be és a kérelem benyújtásakor a jogsértés megszűnésétől számítottan több mint hat hónap telt el. E különleges esetekre a kártalanítás általános szabályaihoz képest bizonyos körben – értelemszerűen – eltérő rendelkezések megállapítására volt szükség, így a jogalkotó egyértelművé tette, hogy utóbbi esetkörben az igény benyújtására nyitva álló jogvesztő határidő egységesen a módosítás hatálybalépésének időpontjától, azaz 2017. január 1. napjától kezdődik (lásd: Abh., Indokolás [33]).
- [29] 2. Az indítványozó álláspontja szerint a bíróságok végzései – más alaptörvényi rendelkezések mellett – sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvét, mivel a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmába ütköznek annak következtében, hogy a bíróságok olyan követelményeket állítottak az indítványozó

jogainak érvényesítéséhez, amelynek megfelelni nem tudott, hiszen a bírósági döntésekben felhívott és terhére értékelt, az igényérvényesítésre előírt jogvesztő határidő a vizsgált időszakban még nem is létezett, nem volt hatályban. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság mindenekelőtt a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás tilalmával kapcsolatos gyakorlatát vázolja fel.

- [30] 2.1. Az Alkotmánybíróság korábban rögzítette, hogy az *ad malam partem* visszaható hatály tilalma elsősorban a normaalkotással szemben megfogalmazott elvárás, hiszen a jogbiztonság elvéből vezethető le a visszaható hatályú jogalkotás tilalma is, amelynek magját a jogalkotási törvényben is megfogalmazott azon tilalom adja, mely szerint a jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé [30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [106]; 3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [15]]. Az Alkotmánybíróság megállapította azonban azt is, hogy alaptörvény-ellenesség nemcsak a jogalkotással, hanem a visszaható hatályú szabályalkalmazással összefüggésben is felvethető, ha a jogviszony vagy a jogvita létrejöttékor még nem létező – vagy nem hatályos – előírás alapján bírálnak el egy ügyet [3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [16]; 3314/2017. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [32]].
- [31] 2.2. Az Alkotmánybíróság korábban – az Abh.-ban – kifejtette, hogy a Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdés utolsó mondata nyilvánvalóan az új kártalanítási jogintézmény hatálybalépését – azaz 2017. január 1. napját – követően előforduló megszakadási körülmények tekintetében alkalmazandó. Ez a jogszabály szövegéből is egyértelműen következik, hiszen az értelmező rendelkezés alkalmazási körét egyértelműen a 10/A. § (4) bekezdés – a rendelkezés szóhasználata szerint: „[e] bekezdés” – vonatkozásában állapítja meg. A Bv. tv. – jelen ügy indítványozója is – irányadó átmeneti szabályai, így a 436. § (10) és (11) bekezdései azonban nem tartalmazzák a fenti, megszakadásra vonatkozó előírást, sőt kifejezetten rögzítik, hogy a jogvesztő határidő 2017. január 1. napjától indul. Magától értetődő ugyanis, hogy a fentiekben említett időszakban még nem is létező jogintézmény vonatkozásában előírt kötelezettség (igényérvényesítési határidő) betartása fogalmilag kizárt a jogintézmény hatálybalépését megelőzően. Amennyiben tehát az eljáró bíróság a vizsgált időszakban még nem létező jogszabályi kötelezettség megkövetelésével, azaz az elbírált időszakban még nem hatályos jogszabály alkalmazásával dönt a kérelmező számára hátrányosan a kártalanítási igényről, abban az esetben ezzel a jogértelmezéssel megsérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében garantált visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát (lásd: Abh., Indokolás [37]–[39]).
- [32] 3. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó jelen ügy vonatkozásában 2013. április 11. napjától 2019. január 17. napjáig terjedő, büntetés-végrehajtási intézetben töltött időszak tekintetében nyújtott be kártalanítási kérelmet alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt. Fogvatartása alatt az indítványozó az EJEB-hez is nyújtott be kérelmet 2016. április 22. napján, amelyet 2016. május 2. napján nyilvántartásba vettek. Az indítványozó az első, Bv. tv. szerinti kártalanítási kérelmét 2017. június 26. napján – tehát a Bv. tv. 436. § (11) bekezdésében előírt határidőn belül nyújtotta be. Az eljáró bíróságok a fentiekben ismertetett fogvatartási időszakból a 2015. június 29. napját megelőző időre nem tartották megállapíthatónak a kártalanítást, mivel 2015. június 29. napja és 2015. november 1. napja közti időintervallumban – több mint 30 napig – megszűntek a jogsértő elhelyezési körülmények.
- [33] Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy a bíróságok a kifogásolt döntéseikben egyértelműen az ügy elbírálása idején hatályban volt Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdésének utolsó mondatában található értelmező rendelkezést alkalmazva döntöttek az ismertetett módon, annak ellenére, hogy – amint ezt az Alkotmánybíróság korábban megállapította – a szóban forgó értelmező rendelkezés nyilvánvalóan az új kártalanítási jogintézmény hatálybalépését – azaz 2017. január 1. napját – követően előforduló megszakadási körülmények tekintetében alkalmazandó (vesd össze: Abh., Indokolás [37]).
- [34] 4. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az eljáró bíróságok – az átmeneti rendelkezéseket figyelmen kívül hagyva – a Bv. tv. 10. § (4) bekezdésének alkalmazásával olyan körülményt értékelték az indítványozó terhére, amelyet 2017. január 1. napját megelőzően nem ismerhetett, annak eleget nem tehetett. Az eljáró bíróságok említett jogértelmezése tehát a vizsgált időszakban még nem létező jogszabályi kötelezettség megkövetelésével, azaz az elbírált időszakban még nem hatályos jogszabály alkalmazásával döntött az indítványozó számára hátrányosan a kártalanítási igényről, és ezzel megsértette az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében garantált visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát.

- [35] 5. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Fővárosi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 21.Bv.212/2018/16. számú és a Fővárosi Törvényszék 20.Bpkf.8922/2019/2. számú, az alkotmányjogi panaszban megsemmisíteni kért végzéseikben az eljáró bíróságok az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét eredményező jogértelmezést fejtettek ki, ezért az említett végzéseket megsemmisítette.
- [36] Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság az ügyben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a sérelmét megállapította – állandó gyakorlatának megfelelően – a támadott bírói döntések alkotmányosságát az Alaptörvény további, sérülni vélt rendelkezéseivel összefüggésben nem vizsgálta.
- [37] 6. Az Alkotmánybíróság mindezekkel együtt hangsúlyozza, hogy jelen döntése nem eredményezi azt, hogy az ismételt eljárás során helyt kell adni az indítványozó kártalanítási kérelmének. Jelen döntés következménye ugyanis csupán annyi, hogy a jogállamiság követelményének megfelelően a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmának betartásával az indítványozó által sérelmesnek vélt fogvatartási időszakot a fentebb leírtaknak ismeretében kell vizsgálni, amely – az Alaptörvény és az irányadó alkotmánybírósági gyakorlat alapján – akár vezethet a kérelem vagy annak részbeni elutasításához is.

Budapest, 2021. június 8.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1563/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3262/2021. (VI. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Tatabányai Törvényszék mint másodfokú bíróság 11.Bf.91/2020/17. számú ítélete és a Tatabányai Járásbíróság 31.B.357/2017/74. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben a Tatabányai Törvényszék mint másodfokú bíróság 11.Bf.91/2020/17. számú ítélete és a Tatabányai Járásbíróság 31.B.357/2017/74. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a bírósági határozatokban megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az elsőfokú bíróság az indítványozót mint az alapul fekvő büntetőügy terheltjét bűnösnek mondta ki ügyvédi visszaélés büntette és más bűncselekmények miatt, ezért halmazati büntetésül 3 év börtön fokozatú szabadságvesztés büntetésre, 5 év közügyektől eltiltásra, 5 év ügyvédi foglalkozástól eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a kiszabott szabadságvesztésből az indítványozó legkorábban a kétharmad részét követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Az eljárás során lefoglalt ügyvédi meghatalmazás papírlap lefoglalását megszüntette és megállapította, hogy az iratok részét képezi. Kötelezte továbbá az indítványozót a magánfelek részére kártérítés és annak törvényes késedelmi kamata, valamint bűnügyi költség állam javára történő megfizetésére.
- [4] Az indítványozó és védője fellebbezése folytán eljáró Tatabányai Törvényszék ítéletével az elsőfokú ítéletet akként változtatta meg, hogy az indítványozó terhére rótt egyik vagyon elleni bűncselekményt a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 372. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő sikkasztás büntettének minősítette. A másodfokú bíróság az indítványozóval szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát két évre enyhítette; a szabadságvesztés végrehajtását öt évi próbaidőre felfüggesztette. Mellőzte továbbá a közügyektől eltiltásra vonatkozó rendelkezést, a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezést a szabadságvesztés esetleges végrehajtása esetén alkalmazandónak mondta ki. Egyes magánfelek polgári jogi igényének érvényesítését egyéb törvényes útra utasította, míg más magánfél részére fizetendő kártérítés összegét az elsőfokú bíróság által megállapított összegtől eltérő összegben határozta meg, ezt meghaladóan a magánfél polgári jogi igényének érvényesítését egyéb törvényes útra utasította. A fentieken túl az indítványozót illeték és bűnügyi költség megfizetésére kötelezte.
- [5] 3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában – illetve annak hiánypótlásra történt felhívását követő kiegészítésében – a Tatabányai Törvényszék mint másodfokú bíróság 11.Bf.91/2020/17. számú ítélete és a Tatabányai Járásbíróság 31.B.357/2017/74. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert azokat ellentétesnek tartja az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével, valamint 25. cikk (4) bekezdésével.
- [6] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik részkövetelménye – a bírói pártatlanság – sérelmét az alábbiak szerint állította. Az indítványozó szerint a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) egyértelműen meghatározza a járásbíróság és a törvényszék hatásköreit, így azt is, hogy a törvényszék mely ügyekben jár el első fokon, illetve kimondja, hogy az első fokon a járásbíróság hatáskörébe tartozó ügyekben másodfokon a törvényszék jár el.
- [7] Előadása szerint a büntetőügyekben a vád tárgyává tett cselekmények a Be. vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően nem tartoznak törvényszéki hatáskörbe, ehhez képest a Tatabányai Járásbíróság – megismételt eljárás

során hozott – ítéletét olyan bíró hozta, aki ténylegesen a Tatabányai Törvényszék bírója, és egyúttal a Büntető Kollégium vezetője. Álláspontja szerint ez azt eredményezte, hogy valójában a törvényszék járt el járásbírói hatáskörben első fokon, míg a fellebbezés alapján szintén a törvényszék járt el, és változtatta meg az egyébként kollégiumvezető – tehát az indítványozó szerint másodfokon ügyelostást végző és más bírókat érintő adminisztratív feladatokat is ellátó – törvényszéki bíró ítéletét. Az indítványozó szerint ez az ellene lefolytatott büntetőeljárás egyszintűvé, horizontálissá válását jelenti, ami a jogorvoslathoz való jogot formálissá teszi, illetve a pártatlansággal kapcsolatos aggályokat is felvet. Az indítványozó szerint a kollégiumvezető az adott ügyszakban eljáró bírókkal kapcsolatosan adminisztratív, igazgatási jogkörökkel is bír, ügykiosztásra jogosult, így szerinte már korábban, mind az első, mind a megismételt eljárásban is foglalkoznia kellett az üggyel, és az eljárás elhúzódása (közel 6 év) is hozzájárulhatott, hogy magára osztotta az ügyet, annak ellenére, hogy az nem másodfokú hatáskörbe tartozott, hanem járásbírói eljárásban kellett volna elbírálni első fokon. A fentiekre tekintettel az indítványozó elfogultsági kifogást nyújtott be a Tatabányai Törvényszék minden bírójával szemben, melyet a Tatabányai Törvényszék egy másik, büntető ügyszakban eljáró tanácsa utasított el, két héttel a másodfokú ítélet meghozatala után.

- [8] Minderre tekintettel véleménye szerint sérült a tisztességes bírósági eljárás részelemét jelentő pártatlanság elve, valamint a jogorvoslathoz való joga.
- [9] 4. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [10] Az Alkotmánybíróság vizsgálata eredményeként megállapította, hogy a határidőben érkezett alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem fogadható be.
- [11] 4.1. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdése pedig meghatározza, mikor tekinthető a kérelem határozottnak. E rendelkezés *b)* és *e)* pontjai alapján az indítványozónak meg kell jelölnie az Alaptörvényben biztosított joga sérelmének lényegét; valamint indokolást kell előadnia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [12] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem adott elő olyan indokolást, amely alkotmányjogilag értékelhető módon támasztja alá a támadott bírói döntések és a törvény előtti egyenlőség vélt sérelme közötti összefüggést. E tekintetben tehát az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjában megjelölt kritériumainak nem felel meg, így azt az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálhatta.
- [13] 4.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [14] Az indítványozó többek között az Alaptörvény bírósági szervezet többszintűségét deklaráló 25. cikk (4) bekezdésére is hivatkozott alkotmányjogi panaszában. Ez a rendelkezés azonban nem tartalmaz az indítványozó számára az Alaptörvényben biztosított jogot, így arra alappal hivatkozni nem lehet. Erre figyelemmel az alkotmányjogi panasz – az említett alaptörvényi rendelkezés tekintetében – érdemi elbírálásra nem alkalmas.
- [15] 4.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve

- 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [16] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése kapcsán az indítványozó azt sérelmezte, hogy ügyében olyan bíró járt el első fokon, aki egyébként a Tatabányai Törvényszék büntető kollégiumának vezetője, ami megkérdőjelezi az elfogulatlanságát, valamint a jogorvoslathoz való jogot formálissá teszi. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően az indítvány alapján vizsgálta, hogy a támadott bírósági döntések a tisztességes bírósági eljárás részét képező pártatlanságot és – ezzel összefüggésben – a jogorvoslathoz való jogot sértik-e.
- [17] Az Alkotmánybíróság több határozatában rögzítette, hogy a kizárásra vonatkozó alkotmányos követelmények csak arra vonatkoznak, ha ugyanaz a bíró különböző eljárási szakaszokban hoz bírói döntést {lásd például: 3342/2017. (XI. 20.) AB határozat, Indokolás [45]; 3096/2017. (IV. 28.) AB végzés, Indokolás [10]; legutóbb: 3119/2021. (IV. 14.) AB végzés, Indokolás [15]}. A Be. 14. § (3) bekezdés *b*) pontja is annak a bírónak a másodfokú eljárásból való kizárásáról rendelkezik, aki az ügy elsőfokú elbírálásában részt vett. A konkrét ügyben az első fokon eljáró bíró nem vett részt a másodfokú eljárásban, a másodfokon eljáró tanácsnak nem volt tagja. Az Alkotmánybíróság megjegyzi továbbá: a másodfokú bíróság kiemelte, hogy az indítványozó által a Be. 14. § (1) bekezdés *e*) pontja alapján benyújtott kizárási kifogást – a Be. 14. § (2) bekezdésében foglaltakat figyelembe véve – az ügydöntő határozat meghozataláig lehetett volna bejelenteni; erre az okra alapított kizárás iránti kifogás a másodfokú eljárásban már nem terjeszthető elő. A törvényszék egyéb kizárási okot sem észlelt az ügyben, így az indítványozó kifogását nem találta alaposnak.
- [18] A fentieknek megfelelően az Alkotmánybíróság szerint az alkotmányjogi panaszban rögzített érvek nem alkalmasak arra, hogy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét felvessék vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést megalapozzanak.
- [19] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontjában, 29. §-ában, valamint 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjában foglalt követelményeknek, ezért nem fogadható be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.
- [20] Az Alkotmánybíróságnak az indítvány visszautasítására tekintettel nem kellett döntenie az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti végrehajtás felfüggesztése tárgyában előterjesztett kérelemről.

Budapest, 2021. június 8.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/46/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3263/2021. (VI. 22.) AB VÉGZÉSE

eljárás megszüntetéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kf.V.39.291/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában indult eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselő (KPMG Legal Tóásó Ügyvédi Iroda, dr. Tóásó Bálint ügyvéd) útján eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria Kf.V.39.291/2020/5. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg azt.
- [2] Az indítványozók álláspontja szerint a támadott döntés ellentétes az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [3] Az Alkotmánybíróság eljárása során az indítványozó az Alkotmánybírósághoz 2021. március 25. napján érkezett beadványában bejelentette, hogy az alkotmányjogi panaszindítványát visszavonja.
- [4] Az Abtv. 59. §-a alapján az Alkotmánybíróság – ügyrendjében meghatározottak szerint – kivételesen a nyilvánvalóan okafogyottá váló ügyek esetén az előtte folyamatban lévő eljárást megszüntetheti. Az Ügyrend 67. § (2) bekezdés c) pontja szerint okafogyottá válik az indítvány különösen, ha az indítványozó indítványát visszavonta.
- [5] Az Alkotmánybíróság az indítvány visszavonására tekintettel – a rendelkező részben foglaltak szerint – az alkotmányjogi panaszeljárást megszüntette.

Budapest, 2021. június 8.

Dr. Handó Tündes. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/79/2021.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtktára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Németh Balázs ügyvezető
HU ISSN 2062–9273